

цифрового контенту впливає, що існуюче правове регулювання ринку цифрових послуг ЄС є ефективним, та засноване на принципі пропорційності ступеня цивільно-правової відповідальності до вчиненого правопорушення.

Впровадження положень проекту Директиви 2015/0287 про договори постачання цифрового контенту, Директиви 2019/770 про договори постачання цифрового контенту та цифрових послуг до законодавства України стане вагомим кроком до забезпечення захисту прав українських споживачів та постачальників послуг цифрового контенту, а також підтвердженням виконання Україною зобов'язань, взятих на себе в Угоді про Асоціацію з Європейським Союзом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content COM/2015/0634 final – 2015/0287 (COD). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52015PC0634> (дата звернення 07.04.2021).*
2. *Directive (EU) 2019/770 of the European Parliament and the of the Council of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and digital services. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0770&from=EN> (дата звернення 07.04.2021).*

УДК 327.82:339.54

Фліссак К. А.

*д.е.н., професор кафедри міжнародного права та міграційної політики
Західноукраїнського національного
університету*

ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ЇЇ СУБ'ЄКТІВ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ (НА ПРИКЛАДІ ФРН)

Проблематика правових засад впливу держави на участь її суб'єктів у міжнародних економічних відносинах знаходиться на перетині теоретичних досліджень сучасної теорії міжнародних економічних відносин, економічної теорії та права (у т.ч. і міжнародного). Впродовж багатьох років у вітчизняному науковому середовищі існувала і досить часто домінує в сучасних умовах специфічна точка зору, згідно до якої в ринкових умовах всі процеси переміщення товарів і капіталів регулюються винятково ринком, роль же державного регулювання при цьому повинна зводитись до мінімуму. Беручи до уваги форми і методи, які застосовуються у системі міжнародних економічних відносин країнами із розвиненою економікою, існує потреба у дослідженнях

реального стану впливу держави на ці процеси. Найбільш концентровано це можна прослідкувати та зафіксувати в організації правового забезпечення і супроводу зовнішньоекономічних операцій ФРН, яка посідає провідні позиції на світовому рівні у розвитку зовнішньоекономічної діяльності, є одним із засновників і головним донором найбільшого наднаціонального формування – Євросоюзу.

Серед основних елементів зовнішньоекономічної діяльності Німеччини, які підлягають правовому регулюванню, слід виділити, насамперед, такі як безпосередньо експортно-імпорتنі операції, спецекекспорт, залучення іноземних інвестицій, митно-тарифне і нетарифне регулювання, державну підтримку експорту. Вся система нормативно-правового забезпечення зазначеної діяльності ґрунтується на положеннях Основного Закону ФРН. Особливістю правової системи Німеччини є поєднання її членства у Європейському Союзі з пріоритетом, в ряді випадків, національних інтересів країни. Проявляється це в наступному. Відповідно до ст. 25 Основного Закону ФРН «Загальновизнані норми міжнародного права є складовою частиною федерального права. Вони мають пріоритет перед законами» [1, S. 24]. Водночас Федеральний фінансовий суд (Bundesfinanzhof, BFH) констатує, що ст. 25 Основного Закону не стосується безпосередньо міжнародно-правових договорів, які на території ФРН можуть бути імплементовані у національну правову систему лише після виконання відповідної процедури [2]. Підставою для такого висновку вважається ст. 59 Основного Закону, яка передбачає, що у міжнародних відносинах (абз. 2) «Договори, що регулюють політичні відносини Федерації або стосуються суб'єктів федерального законодавства, вимагають згоди або участі у формі федерального закону органів, відповідальних в такому випадку за прийняття федерального закону. До адміністративних угод відповідно застосовуються положення про федеральну адміністрацію з урахуванням існуючих розбіжностей» [1, S. 38]. Тим більше, що Федеральний конституційний суд (BVerfG) затвердив пріоритет Основного Закону над загальними нормами міжнародного права, констатувавши, що міжнародно-визнаний принцип «*Pacta sunt servanda*» (Угоди повинні дотримуватися) [3] буде діяти у ФРН за умови затвердження (ратифікації) міжнародних правових договорів згідно зі ст. 59 Основного закону [2].

Зазначені особливості правової системи Німеччини є невід'ємною складовою основи її правового регулювання зовнішньоекономічних відносин. Тому, незважаючи на членство Німеччини в Євросоюзі, для всіх актів ЄС, які де-факто є міжнародними договорами, збережено німецький порядок імплементатії. Згідно цього для органів ФРН угоди та конвенції ЄС щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності стають внутрішніми правовими актами через ратифікаційні закони, які імплементують їх у німецьке право.

Проведене нами дослідження правових засад регулювання зовнішньоекономічних відносин Федеративної Республіки Німеччина засвідчує, що держава зберігає сильні позиції і вагомую роль у регулюванні та регламентуванні експортно-імпорتنих операцій та інвестиційного співробітництва. У ФРН, при

ринковому статусі, максимальній відкритості національної економіки і членстві країни у Євросоюзі, зберігається високий рівень державного впливу і державного регулювання на всі сфери зовнішньоекономічної діяльності. Особливо це проявляється в контексті захисту національних інтересів, громадської і національної безпеки. Дослідження цього важливого сегменту міжнародних економічних відносин в реальності головної країни Євросоюзу дало підстави отримати наступні висновки.

1. Державне регулювання сфери зовнішньоекономічних відносин ФРН ґрунтується на її правовій системі. При цьому правовому регулюванню підлягають безпосередньо експортно-імпорتنі операції, спецекекспорт, залучення іноземних інвестицій, митно-тарифне і нетарифне регулювання, державна підтримка експорту.

2. Вся система нормативно-правового забезпечення зазначеної діяльності ґрунтується на положеннях Основного Закону ФРН і підпорядкована відстоюванню національних інтересів та національної безпеки країни. При задекларованій пріоритетності міжнародного права над національним, особливістю правової системи Німеччини, незважаючи на її членство в Євросоюзі, у ФРН для всіх актів ЄС, які де-факто є міжнародними договорами, збережено німецький порядок імплементації. Згідно цього для органів ФРН угоди та конвенції ЄС щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності стають внутрішніми правовими актами через ратифікаційні закони, які імплементують їх у німецьке право.

3. Основу нормативно-правової бази державного регулювання і регламентування зовнішньоекономічних відносин складають федеральні Закон про зовнішньоекономічну діяльність (AWG) і Положення про зовнішньоекономічну діяльність (AWV), які зазнали суттєвої модернізації у 2013 р. Дія даних правових актів поширюється на експортно-імпорتنі операції, з виділенням товарів подвійного призначення і спецекекспорту, на застосування методів спеціального впливу (санкцій і ембарго), на залучення іноземних інвестицій в економіку Німеччини. Особлива увага приділяється діям щодо недопущення загроз для національних інтересів та національної безпеки через зовнішньоекономічні відносини.

4. В контексті реалізації євроінтеграційних намірів і дій України, у повноцінному входженні в зону вільної торгівлі та забезпеченні дотримання і відстоювання національних інтересів доцільним і актуальним є максимальне врахування позитивного досвіду Німеччини у регулюванні зовнішньоекономічних відносин як з країнами Євросоюзу, так і з третіми країнами. Враховуючи повну відсутність у закордонних дипломатичних представництвах, як і в самому МЗС України, підрозділів та фахівців, головним завданням яких повинен бути глибокий аналіз всіх складових правового забезпечення зовнішньоекономічних процесів країн перебування і партнерів України, доцільно звернути увагу Міністерства закордонних справ і Міністерства економічного розвитку та торгівлі України на необхідність вирішення цієї вкрай важливої проблеми. Повноцінне володіння інформацією щодо правового

забезпечення та регулювання зовнішньоекономічних відносин відповідних країн дасть можливість Україні у співробітництві з ними гарантувати пріоритет національних інтересів і уникати дій, які могли б негативно впливати на економічну, продовольчу та енергетичну безпеку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Bundeszentrale für Politische Bildung, Bonn, 1999. - 96 S.*
2. *BFH, 01.02.1989 - I R 74/86. URL: www.steuernetz.de/urteile/bfh/1989-02-01-i-r-74_86 (дата звернення: 28.03.2021).*
3. *Wiener Übereinkommen über das Recht der Verträge. Abgeschlossen in Wien am 23. Mai 1969. URL: <https://www.admin.ch/ch/d/sr/i1/0.111.de.pdf> (дата звернення: 28.03.2021)*

УДК 343.13

Хабло О.Ю.

*к.ю.н., доцент, професор кафедри
кримінального процесу*

Національної академії внутрішніх справ

КОНВЕНЦІЙНІ СТАНДАРТИ ТЛУМАЧЕННЯ ОБҐРУНТОВАНОЇ ПІДОЗРИ ЯК ПІДСТАВИ ОБРАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ

Під час застосування запобіжних заходів обмежуються основоположні права людини, які гарантовані як Конституцією України, так і нормами міжнародного права. Зокрема, під час застосування тримання під вартою обмежується право особи на свободу та особисту недоторканність, при особистому зобов'язанні чи особистій поруці – право на свободу пересування, вільний вибір місця проживання, а при домашньому арешті – і право на недоторканність житла.

Рішення про обрання запобіжного заходу має відповідати як формальним вимогам кримінального процесуального законодавства, так і засадам справедливості та верховенства права. Однією з гарантій прийняття справедливого та правового рішення щодо обрання запобіжного заходу є законодавча вимога щодо його вмотивованості та обґрунтованості.

Так, у ч. 2 ст. 177 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України вказано, що підставою застосування запобіжного заходу є наявність обґрунтованої підозри у вчиненні особою кримінального правопорушення, а також наявність ризиків, які дають достатні підстави слідчому судді, суду вважати, що підозрюваний, обвинувачений, засуджений може здійснити дії, передбачені у ч. 1 ст. 177. КПК України [1].